

Cuvant de Tudor Arghezi

Incadrare in epoca literara.

-Curente si orientari literare. Receptari critice.-

Poezia face parte din volumul Carticica de seara, aparut in 1935, ca al treilea volum arghezian, dupa Cuvinte potrivite si Flori de mucigai. Poet prolific, Arghezi scrie pana aproape in 1967, anul mortii sale, lasand in urma sa o poezie fascinanta. Opera sa uriasa este inegala ca valoare artistica, dar isi sustine importanta estetica prin cateva "piese de rezistenta". Exista o continuitate a temelor mari, ne asigura criticul Eugen Simion in Scriitori romani de azi "Cuvinte potrivite din 1927 si Poeme noi din 1963 comunica prin tunele secrete, chiar si acolo unde Arghezi pare ' fixat intr-o solutie definitiva vedem dupa oarecare vreme ca solutia este provizorie si ca nelinistile renasc".

Dupa eterogenitatea Cuvintelor potrivite si originalitatea socanta a Florilor de mucigai, volumul urmator - Carticica de seara nu marcheaza o indulcire a tonului, ci o schimbare de perspectiva. Remarcabile in acesta sunt poeziile de dragoste: Logodna, Mirele, Mireasa, Casnicie, Ingenunchere, Dragoste, preocuparea pentru conditia artei. Lirica erotica va capata o noua infatisare cu acest volum, schimbandu-si radical ipostaza feminina. Prezenta femeii e proiectata intr-un paradis familial de tip traditional, ea devenind stapana acestuia. Barbatul, ca reprezentare a unei blande virilitati, se inchina frumusetii ei, ca si restul "ograzii" cu animale, pasari, gaze, frunze si fluturi. Tonul trimite la elanul si fervoarea din Cantarea Cantarilor, aceasta pasionalitate neexcluzand o impacare cu lumea.

Carticica de seara contine pe langa tendinta ludica si o puternica inclinatie spre minimalizare, ca "forma de transcedere a perceptibilului", cum spunea Mircea Scarlat. Universul prezentat e unul utopic, o versiune redusa a lumii reale, in care domneste un aer de nevinovatie. Dumnezeirea este aici o forma a candorii acestei lumi virginale a copilariei, a gazelor, buruienilor si taranei. Demersul artistic se realizeaza cu o simplitate intentionata, cu o "saracie" prozodica ce permite naturaletii sa se manifeste.

Preocuparea pentru conditia artei, in general, si a poeziei, in special, nu este o surpriza la Arghezi, care-si deschide primele doua volume cu o arta poetica: respectiv - Testament si Flori de mucigai. Mircea Scarlat vorbeste in Istoria poeziei romanesti de un "orgoliu creator" al artistului, ce se vrea in postura "carturarului deschizator de drum": "Poetul a cantat elementul primordial, virginal, a vehiculat ideea unui nou Adam - Vraciul - si a fost obsedat de problema noutatii in arta... Marele orgoliu al artistului n-a fost acela de a fi facut primul pas, ci un pas esential intr-o lunga devenire!".

Obsesia noului si a deschizatorului de drum sunt caracteristici ale modernitatii, ca si componenta ludica ce se face simtita in tot volumul, inainte de toate, Arghezi ramane un mare artist al limbajului, un "poeta faber" pentru care actul artistic are un caracter demiurgic, repetand creatia initiala. Marian Papahagi spunea in Exercitii de lectura: "Mestesugul arghezian sta in sa la

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

rascrucea dintre cuvânt și vers: acolo unde cuvântul nu poate fi comprimat pentru a fi silit să exprime, compensarea e dată de structura versului care, așezat inițial într-un tipar clasic, rupe ordinea și siguranța echilibrului".

-Tema și semnificația titlului-

Titlul simplu: Cuvânt ilustrează perfect și tema - poemul este o artă poetică. Cuvântul este mijlocul prin care artistul poate face să existe toată această lume în miniatură, cu furnici, brotacei, lacuste și scatii. Poezia devine un univers magic, paralel cu realul, un fel de alternativă minimalistă, ce aduce cu ea un plus de gingașie și de tandrețe. Acest lucru nu înseamnă, însă, că este vorba și de o artă poetică minimalistă. În ciuda aerului ludic, menirea poeziei e luată în serios, căutând același inefabil dintotdeauna: "Nimicul nepipăit să-l caut vrui".

Tentația minimalizării și a "copilaririi" - cum o numește poetul - apare și în alte lucrări ulterioare, precum Prefața la *Tara piticilor*, unde avertizează asupra economiei de mijloace. Convenția e acceptată, ca și tentația spre gluma și satira, prezenta și în "Cuvânt": "într-o zi, pe inserat, / Ce să vezi? Ne-am apucat, / Doi părinți și doi copii, / Din Cartea cu jucării, / Să mintim, să povestim / Ce-am știut și ce nu știm, / Pentru alți copii, mai mici. / Nici chiar mici de tot, dar nici / Mari, ca de înșurătoare".

-Elemente de structură și compoziție. Influențe.-

Poezia conține cinci strofe inegale și un vers final, care are rolul unei concluzii. Ca și Testament, o altă artă poetică argheziană, începe cu o adresare directă către cititor. Intenția acestei formulări este de a reduce distanța, de a contura spațiul unei apropieri, necesară pentru acceptarea convenției unei lumi minuscule și gingașe. Operând o reducere simplistă, putem afirma că poezia conține două planuri-planul formei, al condiției sale și cel al conținutului, al ideilor poetice. Incipitul poemului are ca simbol central tot "cartea", ca și în Testament, prezentată aici cu un diminutiv - "carticică". Formularea tautologică - "O carte mică, o carticică" ne lamurește asupra semnificației diminutivului. "Carticică" va cuprinde o lume în miniatură și se referă la dimensiunile ei, nu la importanța. Finalul este o concluzie asupra menirii poeziei, asupra caracterului ei inefabil și imaterial, reprezentat prin "pulberi de fum". Verbul "a rascoli", asociat cu această metaforă, este specific arghezian, având o conotație emoțională - rostul poeziei este să tulbure profund sufletele, să ne miste.

Ideea pare preluată din poezia eminesciană, mai exact, dintr-o artă poetică binecunoscută, numită Epigonii - "Ce e poezia? inger palid cu privirile curate, / Voluptos joc de icoane și de glasuri tremurate". Trebuie să recunoaștem că este surprinzător pentru artistul declarat "cel mai neeminescian poet român", dar întotdeauna marii creatori au avut darul să se dezică de etichete și catalogări, îndemnând la o nouă lectură, lansând o nouă provocare.

-Procedee și mijloace artistice. Imagini și figuri de stil.-

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Inca de la inceputul poemului ni se vorbeste despre gratuitatea artei, prin definirea simbolului central - "carticica", un "dar" al artistului. Maniera de a incepe, ca si adresarea directa ne trimit la Testament, inasa aici eul artistic alege o alta abordare a receptarii actului artistic - poezia e un dar, nu un testament. Astfel dispare imaginea solemna a mortii, nepotrivita cu gingasia universului microscopic. Creatia artistica incepe, parca in joaca, printr-o metafora a minimalizarii - "Din slove am ales micile/si din intelesuri furnicile". Ideea este accentuata de imaginea urmatoare, care indica dimensiunile reduse ale acestei lumi "la microscop" prin folosirea unor neologisme corespunzatoare stilului stiintific, sugerand preocuparea spre structura interioara: "Am voit sa umplu celule/Cu suflete de molecule". Sub ochii nostri, ca-ntr-o poveste, se naste un cantec. Muzicalitatea poeziei este redata prin folosirea unor simboluri, precum "violoncelul", "harpa" si "cimpoiul". Transformarea, prefacerea, pe care trebuie s-o ilustreze poezia, e prezenta si aici - ca in orice poveste care se respecta, nimic nu e ce pare a fi, brotacelul transformandu-se in violoncel, lacusta in harpa si scatiul in cimpoi. Imaginile sunt predominant vizuale, in ciuda conotatiilor muzicale ale instrumentelor.

Metafora este figura de stil centrala, ei adaugandu-i-se in prima strofa doar doua epitete - "carte mica" si "trestie-ngusta", ce induc minimalizarea.

Strofa a doua incepe cu un substantiv ce trimite din nou la magie si basm popular: "farmece". Intreaga strofa e, de fapt, o superba metafora a micsorarii, surprinsa printr-o imagine concreta, dar de o mare gingasie: "si printr-o ureche de ac/ Sa strecor pe un fir de ata/ Micsorata, subtiata si nepipaita viata/ Pana-n mana, cititorule, a dumitale". Poezia e o alchimie a elementelor minuscule, iar penultimul vers al strofei sugereaza puritatea si fragilitatea existentei, prin enumeratie. Pluteste un aer de ingenuitate virginala peste aceasta lume, dar Mircea Scarlat ne avertizeaza ca "simplitatea si naturalitatea nu exclud rafinamentul extrem...este vorba de conservarea candorii la un om cultivat".

Strofa a treia contureaza continutul poeziei - frumusetea, absolutul si inefabilul. Toate simbolurile folosite - curcubeul, zarea sugereaza transcederea, trecerea intr-o alta lume, apartinand categoriei "departelui", lucru rar la Arghezi. Metafora este mijlocul artistic prin care se realizeaza aceasta sugestie. Adverbul "macar" si adjectivul popular "nitica" subscriu inefabilul si absolutul dimensiunilor speciale ale acestui univers microscopic. Ni se sugereaza tot prin metafora, ca poezia este expresia imaterialului si al unei arderi intense, pana la cenusa: "As fi voit sa culeg drojdii de roua, / intr-o carticica noua,/ Parfumul umbrei si cenusa lui". De asemenea, ea trebuie sa contina o anume puritate si inefabil, dar si o doza de incertitudine - "Nimicul nepipait sa-l caut vrui, / Acela care tresare/ Nici nu sti de unde si cum". Poezia e o cale de a trece dincolo de lumea vizibilului, in imaginar. Poezia ramane o posibilitate, o aventura pasionanta in cautarea inexprimabilului, printre gaze si pasari, repetand la un alt nivel capacitatea demiurgica primordiala, vazuta intr-o maniera ludica.

-Versificatie-

Tot volumul este construit cu economie voita de mijloace artistice. Rima poemului e imperecheata,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

dar exista si versuri libere. Masura variaza si nu exista un ritm bine determinat.

-Modurile si timpurile verbale-

Timpurile predominante ale poemului sunt cele ale proiectiei. Conjunctivul - "sa fac", "sa strecor" si conditional-optativul perfect - "as fi voit" sugereaza caracterul posibil al poeziei, o alternativa care pare a pleca din universul real, fara a se confunda cu el. Perfectul compus, ca timp al povestirii, plaseaza inceputurile creatiei artistice intr-un trecut indepartat, indicand permanenta poeziei. Natura ei proiectiva nu e contrazisa de aceasta permanenta, arta fiind o alternativa "cu vechime" a realului.

-Concluzii-

Mitul creatiei, cu aura sa de mister si sacralitate, e o constanta a operei argheziene, marturie stand nenumaratele arte poetice. Familiarizat cu spiritul biblic, artistul vede in cuvant capacitatea creatoare, elementul originar al existentei, nu doar un simplu instrument de comunica ganduri sau sentimente. Cuvantul e forta care cladeste, rostirea devine creatie, idee ilustrata si de poemul analizat mai sus. Arghezi intelege ca artistului i se cere har, dar si o desavarsita stapanire a "mestesugului", fata de care manifesta respect: "Nici un mestesug nu este mai frumos si mai bogat, mai dureros si mai gingas totodata ca mestesugul blestemat si fericit al cuvintelor".